

"Tinc uns nervis d'acer"

Silvio Berlusconi, president del Govern italià des de les eleccions del 27 i 28 de febrer, en les quals el partit creat per ell tan sols uns mesos abans (Forza Itàlia) va resultat la força més votada. Des que va accedir al seu càrrec, no ha deixat d'aixecar polèmica amb les seves decisions governamentals, especialment la que suposava limitar l'arrest preventiu, en un país on bona part de la classe política és investigada per corrupció.

Senyor Berlusconi, després de totes les turbulències de les anteriors setmanes, encara pot fer vacances?

—No he tingut ni tan sols el temps de pensar-hi. Al meu davant tinc una tasca increïble: el meu govern vol fer una revolució liberal, i això en un estat centralista com Itàlia, que contínuament ha patit per la mala economia. La gent té moltes esperances, però el que s'ha espantat durant dècades no s'arregla en unes setmanes o mesos.

—No demanen els italians uns resultats més ràpids? Al capdavall, vostè havia promès curar totes les xacres d'aquesta República.

—La gent ja s'ha adonat que aquest govern, en els primers setanta dies, ha treballat millor que tots els seus predecessors, encara que en certa manera som diletants. De vint-i-cinc ministres al meu gabinet, només dos tenen experiència de govern. Estem aprenent una nova feina, encara no dominem el mecanisme de l'estat. La inexperiència pot provocar errors.

—Però precisament vostè va atreure els electors amb el mite de l'empresari d'èxit. Els va prometre habilitat, rendiment i competència.

—El fet que Berlusconi dirigeixi aquest govern, i no les esquerres, ja va tenir un efecte positiu. Ha augmentat la producció industrial, feia vint-i-cinc anys que el tipus d'inflació no era tan baix i en els darrers dos mesos s'han creat 100.000 empreses noves. El Govern ja ha fet molt, però això la premsa hostil no ho reconeix.

—La premsa és l'ase dels cops de tots els polítics del món.

—Tenim la confiança dels ciutadans. El més revolucionari amb què ens hem encarat és la disminució del deute públic. Per primera vegada a la història de la República, un govern intenta combatre el dèficit pressupostari, i no amb impostos més alts, sinó amb un sanejament conseqüent de la despesa pública. Els ministres de Treball, Sanitat i Defensa ja estan fent les reduccions inevitables.

—A l'inici de la campanya electoral va fer una citació de l'Elogi de la follia d'Erasme de Rotterdam. En aquesta obra, surt la pregunta a un visionari: "Per l'amor de Déu, qui t'ha inflat el cap amb aquestes camàndules?" Té la sensació que la seua decisió ha estat una idea follia?

—El que al primer cop d'ull sembla una cosa esbojarrada, més tard pot resultar una saviesa perspicaç. Jo no tenia més elecció que entrar en la política, perquè hi havia el perill que Itàlia caigués a les mans de les esquerres. Això hauria significat la fi del benestar, de la llibertat i la democràcia.

—I només Berlusconi podia salvar la pàtria?

—Els partits del centre ja no estaven en situació de fer-ho perquè no podien fer coalició contra les esquerres. Quan me'n vaig adonar, vaig decidir entrar per la bretxa.

—Les esquerres han fracassat definitivament, doncs?

—L'esquerra encara existeix i representa una oposició d'allò més viva. Però desdenya els ensenyaments de la història.

—Els postcomunistes, el partit dels demòcrates d'esquerres, han trencat clarament amb el comunisme.

—Al costat dels postcomunistes també hi ha la Rifondazione Comunista, que són els imperatorbables que encara saluden amb el puny alçat i ovacionen Fidel Castro.

—Aquest grapat de vells comunistes no són pas cap perill per a la democràcia. No és molt més perillosa la seva aliança amb els postfeixistes?

—Els europeus han d'entendre d'una vegada que el veritable perill no ve dels postfeixistes, sinó dels comunistes. En una enquesta, només un 0,3% ha expressat una certa enyorança pel passat feixista. Els cinc ministres de l'Aliança Nacional que pertanyen al meu govern demostren un comportament absolutament democràtic. En canvi, si haguessin guanyat les esquerres, Itàlia hauria caigut fora d'Europa. Una majoria d'esquerres s'hauria contradit amb tot allò que avui es defensa a Europa. Hauria estat dirigista, estatista i maximalista.

—El seu govern sembla que ja s'ha encallat perquè la discussió sobre el seu holding Fininvest amenaça de paralitzar-ho tot. Per què no ha traçat cap línia clara entre els interessos comercials i els polítics?

—El meu govern no s'ha encallat en absolut. Això és un prejudici dels periodistes, els ciutadans pensen d'una altra manera.

—El tema Fininvest no és cap invenció de la premsa. En el fons, vostè encara està en situació d'evitar una barreja dels interessos?

—Hem encarregat a uns experts que facin una proposta, i al final ho haurà de decidir el Parlament. Una altra via seria la de vendre, però, en primer lloc, ara no veig cap comprador, perquè es tracta d'un immens grup d'empreses. I, en segon lloc, jo no he estat elegit per a quatre anys com ara el president nord-americà. Al Parlament em poden derrocar demà mateix. Què em queda després? El poble m'ha elegit justament a mi per la meua extraordinària capacitat empresarial.

—L'oposició preferiria sobretot expropiar-lo.

—El que més s'estimaria l'oposició és tenir-me fora de la política. Ja el comprenc, aquest desig. L'oposició té un complex total d'inferioritat, i el té amb raó.

—*Malgrat tot, vostè continua sent vulnerable. Fininvest és el punt flac del seu govern.*

—Segur, seria molt més fàcil si jo fos pobre i els meus interessos només fossin polítics. No hi veig cap solució. Però els puc assegurar que molts italians estan molt contents de tenir un president que pot usar els seus propis avions, els seus propis cotxes i rebre les visites d'estat a les seves cases pròpies. Fins els regals que faig a les meves visites, els pago jo mateix.

—*Però el problema s'agreuja especialment perquè vostè no només controla supermercats, sinó canals de televisió. Es un rei dels mitjans, i com a polític no té escrúpols de fer ús d'aquest poder. El seu estil de governar no és una mena de telecràcia?*

—Això no és cert. Els meus canals de televisió no em van tractar millor que a uns altres polítics durant la campanya electoral. En democràcia ha d'haver-hi una relació directa entre els electors i l'elegit. Els mitjans de masses han creat un mur entre els polítics i els ciutadans, el qual desfigura la percepció de la realitat. Jo miro d'enderrocar aquest mur i parlar directament amb la gent.

—*Amb això implanta una mena de democràcia plebiscitària. No creu que soscava el signicat del Parlament?*

—No, la sobirania del Parlament no hi té res a veure. Per primera vegada s'ha retransmès per televisió, en viu, un debat parlamentari de tres hores, de manera que els ciutadans poden observar directament la vida de l'escenari polític.

—*El seu talent comunicatiu li ha fallat en promulgar el decret sobre la limitació de l'arrest preventiu. La protesta pública l'ha obligat a fer marxa enrere.*

—Jo sabia que aquest decret seria impopular. Continuaré defensant al Parlament que els sospitosos no restin detinguts innecessàriament. Això va contra els drets humans. No és possible que les persones decents comparteixin una cel·la amb delinqüents professionals. La majoria dels arrestos preventius no han estat mai jutjats. En aquest país hi ha cinc milions de persones que han estat a la presó alguna vegada, tot i que al final es va demostrar la seva innocència. Considero el meu deure continuar la lluita contra aquests abusos en nom de la llibertat.

—*La justícia ha posat el seu germà en arrest domiciliari. Pot imaginar-se una ordre d'escorcoll també contra vostè?*

—Sí, si la lluita política es fa amb els mitjans de la justícia.

—*Se'n retiraria en aquest cas?*

—Per què? Jo no m'he fet culpable de res, al·trament no m'hauria ficat en política. Si no tingués aquesta certesa, seria efectivament un foll.

“Els fiscals de l'estat tenen molt poder, veritablement sobre la vida i la mort, ells decideixen sobre la llibertat personal dels ciutadans. Cal limitar aquest poder, també en interès dels jutges.”

Sóc sota la llum dels focus, el meu passat i el de la meua família també. Però no tinc res a temer. Una ordre d'escorcoll contra mi seria completament infundada.

—*Creu que la justícia s'excedeix en les seves competències?*

—Escoltin, per què no deixen de furgar contínuament en aquestes històries? La premsa estrangera està influïda negativament per la premsa italiana. Més aviat haurien d'entendre en quin perill es trobava Itàlia quan les esquerres estaven obstinades a pujar al poder.

—*Com a empresari no havia d'acceptar cap contradicció, no li calia discutir amb l'oposició.*

—Els empresaris italians coneixen prou les contradiccions. Hi ha milers de normes i lleis que han de respectar. D'altra banda, com a empresari també vaig aprendre aviat a comptar amb les opinions dels altres.

—*Però no hi ha una diferència, entre dirigir un imperi econòmic i ser al capdamunt d'un estat? Es pot governar un país amb mètodes empresarials?*

—Del no-res he creat el segon holding d'Itàlia després de Fiat. M'he imposat en la construcció, en la televisió, en la publicitat i en les editorials. El que he edificat no és cap imperi, sinó un aparell econòmic i financer que predomina en molts sectors. Per això penso que una mica de la meua experiència també pot servir per a l'aparell de l'estat. Un terç dels italians també pensen el mateix, com han demostrat les eleccions europees.

—*La política és en primer lloc l'art del compromís, la partició del poder i la força. Li causa problemes, això?*

—A Itàlia hi ha dues classes de compromís. L'un mira de bloquejar-ho tot, d'ajornar-ho tot, no fer res. L'altre, de més tradició europea, intenta realitzar allò efectivament possible en un límit de temps determinat. Els meus col·laboradors i jo estem acostumats a aquesta mena de compromís; ens agrada.

—*Les decisions polítiques volen temps. Ja aplega prou paciència, vostè?*

—Paciència? Jo sóc pràcticament un sant en aquest aspecte. I si els meus adversaris creuen que em poden desgastar en una guerra de nervis, s'equivoquen de debò. Jo faig les coses que m'he proposat, amb passió; i tinc uns nervis d'acer. Fins i tot els meus enemics han de reconèixer el meu autocontrol.

—*Fins ara, les dificultats més grans li han vingut de la seva coalició. Umberto Bossi, de la Lliga Nord, es comporta com si fos el cap de l'oposició.*

—Realment, a casa nostra, no és cap novetat que els companys d'una coalició de govern discuteixin acarnissadament. Al contrari, era la regla abans del meu govern. El que han d'entendre a l'estranger és que, abans, aquestes discus-

sions duïen la inestabilitat. Pràcticament cada vuit mesos hi havia un canvi de govern.

—*No fa gaire que el seu govern ja estava en crisi, quan Bossi li va exigir que se separés de Fininvest.*

—Molt soroll per res. De fet, el risc d'inestabilitat del Govern ara és mínim perquè al darrere hi ha una coalició de forces polítiques, les quals, abans de les eleccions, s'han presentat als electors i han rebut d'aquests l'encàrrec de governar. Abans, amb el vot, els polítics rebien carta blanca. Ara és diferent. Amb la nova llei electoral, els italians han tingut la clara possibilitat d'elegir entre la meua coalició i la de les esquerres.

—*Com a principiant, té algun model a seguir entre els col·legues caps d'estat?*

—M'agradaria tenir el somriure cordial de Bill Clinton, la retòrica efusiva de Reagan, el temperament de la senyora Thatcher i la mirada ampla i estratègica de Helmut Kohl. Però també valoro el que jo aporto. Nosaltres, els llombards, som uns europeus de mena laboriosa i inventiva, estem extraordinàriament segurs de nosaltres mateixos. Però en la mateixa mesura també som capaços de tenir autoironia i modèstia.

—*Itàlia travessa un difícil procés de reforma. Com estarà el país a la fi d'aquest període legislatiu?*

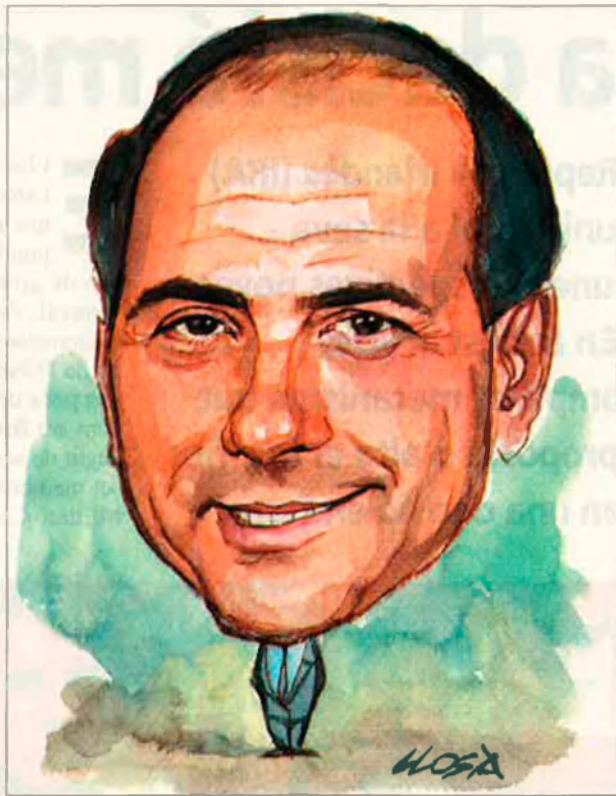
—Jo desitjo un país que es pugui alegrar del seu benestar, però que preferiblement també el reparteixi entre els ciutadans. Un país en què s'equilibri la relació entre el Nord i el pobre i dessagnat Sud. Però també vull un país on el Govern de Silvio Berlusconi pugui ser rellevat per un govern oposat, perquè hi ha regles fixes, reconegudes i respectades per tothom. En resum, un país menys irritat, un país lliure en el ple sentit de la paraula.

—*I quines reformes de la Constitució pretén?*

—Els alemanys tenen lander, nosaltres tenim regions. Constitucionalment encara hi ha grans diferències entre les dues coses. Però si s'aprova al Parlament la reforma que hem proposat conjuntament amb la Lliga Nord, les nostres regions seran molt més semblants als lander alemanys. Tindran més responsabilitat i més poder, i en la seva estructura s'atansaran força al federalisme. Això significarà un progrés.

—*I el següent pas? Li agradaria més un sistema presidencial com ara el model nord-americà o francès, en comptes de la dependència actual del cap del govern davant les majories parlamentàries?*

—Suposant que les reformes institucionals

—En cap altre país democràtic del món no hi ha un president de govern que abasti tant poder econòmic i de comunicació. Pot entendre que molt italians es mirin amb mal ull aquesta concentració que té vostè a les mans?

—Aquí s'ha d'aclarir en primer lloc que, de cap manera, no tinc la premsa i els periodistes de la meua banda. El qui afirma el contrari es posa simplement en ridícul. El colós estatal, la cadena RAI, amb les seves informacions esquerranes, davant del meu govern exerceix una crítica que s'acosta al perjudici. Les cadenes privades de televisió, sobre les quals ja no tinc ni tan sols els drets de propietat, són completament independents en la seva programació.

causin més federalisme, aleshores seria correcte apuntar cap a l'elecció directa del president: un sistema presidencial que alhora, però, reforçaria el poder executiu i les possibilitats del seu control parlamentari.

—*Vostè ha promès als italians que crearà un milió de llocs de treball en un any. Com vol aconseguir-ho?*

—En primer lloc he parlat d'un període de dos o dos anys i mig. I, després, jo no he promès res. M'he compromès a crear un milió de llocs de treball. I estic segur que hi reeixiré. Només que rebi una mica de cooperació de l'economia, dels sindicats i de la política, l'objectiu ja el tenim aquí mateix.

—*La campanya contra la corrupció que han iniciat els jutges milanesos amb l'acció "Mans Netes" ha traspalsat Itàlia dramàticament. Els jutges han esdevingut herois populars. Vostè també creu que la justícia s'ha preocupat d'una revolució sanejadora?*

—Les investigacions contra la corrupció han estat sens dubte una benedicció per al país. Actualment, però, cal solucionar amb mitjans polítics uns problemes que no es poden deixar només a les mans dels jutges. Els fiscals de l'estat tenen molt poder, veritablement sobre la vida i la mort, ells decideixen sobre la llibertat personal dels ciutadans. Cal limitar aquest poder, també en interès dels jutges.

—*Vostè va ser elegit com a l'home d'allò nou. Però ara cauen al seu damunt les ombres del passat: dirigents de Fininvest van pagar diners bruts a la policia de finances. N'estava absentat, d'aquestes pràctiques?*

—D'aquests untets, no en sabia res. Però naturalment sabia, com tots els altres, que el sistema no funcionava, que hi havia alguna cosa podrida, també perquè hi ha massa impostos i que són massa complicats. Però jo no em vaig anomenar l'home nou només per motius propagandístics. No hi ha ningú a Itàlia més fresc que jo i el moviment Forza Italia, el qual jo he fundat i he portat al govern en quatre mesos.

—*La seva relació idíl·lica amb el poble italià ha sofert danys després dels primers contra-temps? Encara fa efecte la màgia Berlusconi?*

—Els italians són molt desconfiats. Però també poden ser molt generosos. I meu govern plau a dos de cada tres italians. Veuen que ho posem tot perquè les coses estiguin en ordre. Per això som aquí, o no?

R. Leick / V. von Roques
©EL TEMPS-Der Spiegel
Traducció: Carme Gala